

เล่ม ๒๒ หน้า ๓๗๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๔๕๘

พระราชบัญญัติขนาดเกวียน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มีพระบรมราชโองการให้ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เสด็จขึ้นทรงราชสมบัติแล้ว จึงมีพระบรมราชโองการให้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชมังคลาธิเบศร์ ดำริห์เห็นชอบเกล้าฯ ตั้งว่า ตามหัวเมืองในสยามรัฐสีมา มีเกวียนที่ใช้เป็นพาหนะในการเดินทาง และบรรทุกสินค้าเป็นประโยชน์อยู่เป็นอันมาก แต่เกวียนเหล่านั้นบางเมืองทำขนาดระหว่างลัดต่างกัน ไม่สามารถจะนำไปใช้ในทางบางเมืองได้เป็นความลำบากขัดข้องอยู่ ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า ถ้าให้เกวียนทั้งปวง มีขนาดระหว่างลัดที่ตรงกัน จะเป็นประโยชน์แก่พ่อค้าในการไปมาค้าขายยิ่งเป็นอันมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สอบสวนได้ขนาดทางเกวียนที่มีอยู่เป็นขนาดกลางโดยมากแล้วตามหัวเมืองในพระราชอาณาจักร ว่าขนาดทางเกวียนกว้าง ๑ เมตร ๔๕ เซนติเมตรนั้นเป็นขนาดสามัญ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ชี้แจงให้เจ้าของเกวียนจัดการแก้ไขเกวียนที่ยังไม่ได้ขนาดนั้นเป็นขนาดระหว่างลัดที่ ๒ ข้างกว้าง ๑ เมตร ๔๕ เซนติเมตรได้ โดยมากแล้ว แต่ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า ควรให้วางขนาดระหว่างลัดเกวียนไว้เสียให้เป็นหลักกันเมื่อมีใครจะสร้างเกวียนใหม่ก็ดี หรือจะเอาขนาดเกวียนเก่าที่มีอยู่แล้วก็ดี จะได้แก้ไขเป็นขนาดเดียวกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ว่าด้วย มัดกำหนดใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ^{ซึ่ง}ให้มีนามว่า "พระราชบัญญัติ ขนาด
เกวียน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติ^{ซึ่ง} เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑
เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

อธิบายชนิดเกวียน

มาตรา ๓ เกวียนเป็น ยานพาหนะ ประเภทหนึ่ง มีล้อ ๒ ล้อใช้
ไม้ประกอบเป็นเครื่องผูก มีหลังคาที่ตี หรือไม่มีหลังคาที่ตี ใช้
เทียมด้วยสัตว์พาหนะเช่น โค กระบือ เป็นต้น หรือเกวียน ซึ่ง เรียก
ในท้องถิ่นบางแห่งว่า ระแทะที่ตี รวมเรียกในพระราชบัญญัติว่าเกวียน
ทั้งนั้น เว้นไว้แต่เกวียนบรรทุกอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งล้อทำด้วยเหล็กทั้งตัว
หรือล้อมีเครื่องเหล็กประกอบใช้เฉพาะท้องที่มีถนนแล้ว เกวียนชนิด
นี้เรียกว่าเกวียนล้อเหล็กไม้ นับเข้าในประเภทเกวียน แห่งพระราชบัญญัติ

เกวียนต้องมีขนาดอย่างเดียวกัน

มาตรา ๔ เกวียนต้องมีขนาดระหว่างล้อ ทั้ง ๒ ล้อเท่ากันทั้งสิ้น คือ
วัดแต่ล้อข้างหนึ่งถึงล้ออีกข้างหนึ่ง เมื่อตม ชิด บัพแหยกแล้ว
ต้องให้ได้ ๑ เมตร ๔๕ เซนติเมตร เป็น ส่วน กว้าง ของ เกวียนเกวียน
แต่ส่วน ยาว และ ส่วน อื่น ๆ ของ เกวียน นั้นไม่จำกัด แต่ผู้ทำจะให้
ยาวเหมาะแก่การใช้สัตว์พาหนะชนิดใดก็ได้ แต่พอที่จะให้เข้า
ง่ายในการ กำหนด ขนาด เกวียน ดังได้กล่าวมาแล้วใน มาตรา นี้ ให้ผู้

ราชการ เมือง จะได้ออก ประกาศกำหนด ที่ข่ง ที่ ๆ จะจุด ทะเบียน ให้ทราบ
ทั่วกัน และให้กำหนดใน ที่ซึ่ง จะ เบน การ งดออก ที่ สุด สำหรับ ประชาชน
อย่าต้อง ให้เดิน ทางไกล เสีย เวลา ทำมาหากิน ทั้งให้ เจ้าพนักงาน ทำ
การ จุด ทะเบียน โดยรวดเร็ว ที่ สุด เพื่อมิให้ เปลือง เตา ของ เจ้า ของ
เกวียน เกิน กว่า เหตุ ด้วย เกวียน ที่ เจ้าพนักงาน ได้ จุด ทะเบียน ทำเครื่อง
หมาย แล้ว จึง จะ ใช้ ได้ โดย ชอบ ด้วย พระราชบัญญัตินี้ เว้น แต่ เกวียน
บาง เล่ม ที่ ว่า ราชการ เมือง ผู้ ปกครอง ที่ข่ง ที่ จะ ผ่อน ผัน ออกใบ อนุญาต
ให้ ใช้ ได้ชั่วคราว ในระหว่าง แล ไข เปลี่ยนแปลง ตามความ ใน มาตรา ๕ นั้น

มาตรา ๗ การ จุด ทะเบียน นั้น เจ้าพนักงาน ต้อง จุด ข้อ ความ ต่าง ๆ
ลงใน สมุด ทะเบียน แล ใน ใบ อนุญาต ออกให้ แก่ เจ้า ของ เกวียน เป็น
สำคัญ อย่าง หนึ่ง กับ ต้อง ทำเครื่อง หมาย ประจำ ที่ ตัว เกวียน ให้ ตรง กับ
สำคัญ ที่ หมาย ใน ใบ อนุญาต อีก อย่าง หนึ่ง ด้วย จึง จะ นับ ว่า เป็น อัน
ถูกต้อง ขอ ด้วย พระราชบัญญัตินี้ ในการ จุด ทะเบียน นี้ ห้าม มิให้
เรียกเงิน อย่าง ไต ๆ จาก เจ้า ของ เกวียน เป็น อันขาด

ว่าด้วยโทษ

มาตรา ๘ ผู้ใด ทำ เกวียน หรือ ใช้ เกวียน หรือ มี เกวียน ที่ผิด ขนาด
ดัง ที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน มาตรา ๔ และ มาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัตินี้ ก็
และ เจ้า ของ เกวียน หรือ ผู้ ใช้ เกวียน ที่ ไม่ จุด ทะเบียน ตามความ ใน มาตรา ๖
แห่ง พระราชบัญญัตินี้ ก็ ตี ผู้ นั้น มีความผิด ต้อง ระวัง โทษ ปรับ ครั้ง หนึ่ง
เป็นเงิน ไม่เกิน ๓๐ บาท

ว่าด้วย การ รักษา พระราช บัญญัติ

มาตรา ๙ ให้เสนาบดีผู้บัญชาการ บกพรของ ท้องที่ เป็น เจ้าหน้าที ๆ จะรักษาการให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจที่จะตั้ง กฏเป็น ข้อ บัญญัติสำหรับ จัดการ ให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติ ถ้า และ กฏ นั้นได้ รับ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต และ ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แล้ว ก็ให้ ถือ ว่าเป็น เหมือน ส่วน หนึ่งใน พระราช บัญญัตินี้

ประกาศ มาณวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๓๙ ในรัชกาล บัณฑิตยนี้

ประกาศกรมมหาดเล็ก

แก่ ไซเคอร์ของ แต่ง กาย กรมยานยนต์

จางวางโท พระยาประติ ชัยศุภการ อธิบดีกรมมหาดเล็ก รับพระบรม ราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

กรมยานยนต์ เป็น ส่วน หนึ่งใน ซึ่ง อยู่น ใน อธิบดีกรมอัครราช สโมสร จะใช้ เครื่องแต่งกาย อนุโลม กันได้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ อินทร์ชุน ถัก แทน ตั้ง จะได้ กำหนดให้ทราบชัดดัง ต่อไป นี้ คือ

- ๑) ให้ ใช้ อินทร์ชุนถัก ๒ ชนิด มี สกหลาดดีแต่ง ทาบ ภายใต้ คือ ชนิดใหม่ทอง และ ค่ายเหล็กอง ในเวลาปรกติ ให้ ใช้ อินทร์ชุนถัก ค่ายเหล็กอง ในเวลาเต็มยศ และ ครึ่งยศ ให้ ใช้ อินทร์ชุนถักใหม่ทอง และ มี อักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ คัด กลาง อินทร์ชุน